

A TANÁCS VÉLEMÉNYE**(2005. február 17.)****Olaszország aktualizált stabilitási programjáról (2004–2008)**

(2005/C 136/07)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 5. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT HOZTA:

- (1) A Tanács 2005. február 17-én megvizsgálta Olaszország 2004–2008-ra szóló aktualizált stabilitási programját. A program részben megfelel a stabilitási és konvergenciaprogramok tartalmi és formai előírásaira vonatkozó magatartási kódex adatszolgáltatási követelményeinek. A 2006-os és az azt követő évekre irányuló költségvetési célok elérése érdekében előirányzott további intézkedésekre vonatkozóan a Tanácsnak információra lett volna szükség a kiigazítás pályájának és összetételének pontos értékelése céljából. Ennek megfelelően Olaszország felkérést kap arra, hogy a magatartási kódex előírásait teljes mértékben tartsa be.
- (2) A program alapját képező makrogazdasági forgatókönyv a körülbelül 2004 közepén rendelkezésre bocsátott információkra épül. A program szerint a GDP növekedése várhatóan felgyorsul: a 2004-ben 1,2 %-os növekedés 2005-re 2,1 % lesz, majd aztán körülbelül 2,3 %-os átlagértéken marad a program időtartamának végéig. A jelenleg rendelkezésre álló információk szerint ez a forgatókönyv a növekedésre vonatkozóan némiképp kedvező feltételezéseket tartalmaz, egyrészt mivel a jelenlegi előrejelzésekben 2005-re vonatkozóan a növekedést illetően magas értékek szerepelnek, másrészt a várható növekedés középtávú alakulására is viszonylag optimista becslések születtek. A programnak az árak alakulására vonatkozó – a GDP deflátor alapján mért – előrejelzései realistának tűnnek ⁽²⁾.
- (3) A program célkitűzése a nominális költségvetési hiány fokozatos csökkentése a GDP 2,9 %-áról, ami 2004-ben várható, a 2005-re célul tűzött 2,7 %-os értéken keresztül a GDP 0,9 %-ára 2008-ban. Ennélfogva a program középtávra már nem tervez egyensúlyközeli helyzetet vagy többleti pozíciót. A ciklikusan kiigazított költségvetési egyenleg a programidőszak alatt az állandó jellegű intézkedések eredményeként várhatóan 1,1 százalékponttal javul, a kiigazítás nagy része (0,5 százalékpont) 2006-ra várható. Bár 2005-ben a ciklikusan kiigazított egyenleg várhatóan nem javul, az egyedi intézkedések nagy részének helyébe állandó intézkedések lépnek. Az előző aktualizált változattal szemben a nominális hiány mértékét jelző szám adatok több mint 1 százalékponttal növekedtek, és a tervezett kiigazítás is valamelyest kevésbé kedvező makrogazdasági forgatókönyvet követ. Mindazonáltal, mivel a ciklikus körülmények, melyek mérésére a keresleti többlet szolgál, szinte változatlanok, a hiány felülvizsgálatának nagy része strukturális jellegű.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

⁽²⁾ A programban található HICP-inflációra vonatkozó tervek nem előrejelzések, inkább olyan referenciaértékek, melyek általános célja, hogy bértárgyalások során kerüljenek felhasználásra.

- (4) Fennáll a programban előirányoztnál kedvezőtlenebb költségvetési eredmény kockázata. Különösen 2005-re vonatkozóan, amikor a biztonsági sávok szűkre szabottak, a tervezettnél kisebb mértékű gazdasági növekedés, kisebb eltérések az előirányoztnál, a GDP több mint 2 %-át kitevő költségvetési korrekcióhoz képest, néhány egyedi intézkedéshez fűződő kockázat, illetve az ANAS (útkarbantartásért felelős vállalat) esetleges átsorolása a GDP 3 %-ában megállapított referenciaérték túllépésének kockázatát hordozzák. 2006 és az azt követő évek tekintetében – az eddigi tapasztalatok alapján – nem zárható ki, hogy a programban előirányozott célok eléréséhez szükséges költségvetési kiigazításra túl alacsony értéket határoztak meg. A kockázatértékelés fényében elmondható, hogy a költségvetés irányvonalaival legalább 2006-ig nem biztosítanak elég széles biztonsági sávot ahhoz, hogy a költségvetési hiány normális makrogazdasági ingadozások mellett ne lépje túl a GDP 3 %-át jelentő határértéket. Továbbá nem biztosítja megfelelő mértékben a stabilitási és növekedési paktum azon középtávú célkitűzését sem, hogy az egyenleg a programidőszak végére elérje az egyensúlyközeli helyzetet.
- (5) Az adósságráta a becslések szerint 2004-ben a GDP 106 %-át éri el, ez a 2003-as szinthez képest alig kevesebb, viszont jóval meghaladja a Szerződésben előírt referenciaértéket, a GDP 60 %-át. A program adósságrátára vonatkozó előrejelzése a programidőszak során – az ambiciózus privatizációs tervnek, illetve ezzel együtt az elsődleges egyenleg fejlődésének és a gyorsuló gazdasági növekedésnek köszönhetően – 8 százalékpontos csökkenést irányoznak elő. Az adósságcsökkentés gyorsabb ütemét akadályozzák az államadósság növekedését eredményező vonal alatti műveletek – átlagosan a GDP több mint 2 százalékpontjával évente. Az adósságráta a vártnál kedvezőtlenebb módon alakulhat, nevezetesen egyrészt a fent említett költségvetési célkitűzésekhez fűződő kockázatok, másrészt a stock-flow kiigazításokhoz kapcsolódó fennmaradó bizonytalanságok miatt.
- (6) Az államháztartás hosszú távú fenntarthatósága tekintetében úgy tűnik, Olaszország valamelyest kockázatos helyzetben van. Ugyanakkor a nyugdíjreform 2004-ben történt elfogadása fontos lépés a lakosság előregedésének költségvetési következményeinek kezelése tekintetében, és hozzájárul ahhoz, hogy Olaszország ezen a téren javítson helyzetén. Olaszország viszonylagosan kedvező helyzetben lehet, feltéve, hogy a költségvetési célkitűzéseket teljes körűen végrehajtja, hogy az elfogadott nyugdíjreformból származó megtakarítások mértéke megfelel a várakozásoknak, és a nagy elsődleges többleteket tartalmazó stratégiától való bármely eltérés – amely hatékony módon gyors adósságcsökkentéshez vezet – azonnali kiigazításra kerül.
- (7) A programban vázolt gazdaságpolitika az államháztartást illetően részben megegyezik a kifejezetten az országra vonatkozó átfogó gazdaságpolitikai iránymutatásokkal. Egyrészt a program középtávon nem tervez egyensúlyközeli vagy többlettel jellemezhető pozíciót. Másrészt a költségvetési célkitűzések nem biztosítják a ciklikusan kiigazított egyenleg legalább 0,5 százalékpontos évenkénti növekedését, bár elismert tény, hogy a strukturális költségvetési egyenleg (az egyszeri műveletek nettó értéke) javulása a GDP átlagosan 0,5 százalékpontját éri el évente. Harmadrészt a tervezett 2005-ös adócsökkentés egy része átmeneti intézkedésekből kerül finanszírozásra. Végül pedig a program nem tájékoztat megfelelő mértékben a kiadások ellenőrzését megerősítő folyamatok működéséről, és nem határozza meg a regionális kiadások finanszírozásának konkrét forrásait sem.

A fenti értékelés alapján a Tanács véleménye szerint Olaszországnak az alábbi feladatokat kell elvégeznie:

- i) a hiányra vonatkozó 2005-ös célkitűzések megvalósításához szükséges lépések megtétele;
- ii) az egyensúlyközeli költségvetési helyzet elérése a programidőszak végéig, ennek érdekében a szükséges erőfeszítések megtétele a strukturális területeken 2006-ban és az azt követő években; és
- iii) az adósságnak a GDP-hez viszonyított arányának gyorsabb ütemű csökkentése a Szerződésben meghatározott, a GDP 60 %-át kitevő referenciaértékhez való közelítés érdekében, különös figyelmet fordítva – a nettó hitelfelvétel kivételével – az adósságráta mértékét módosító tényezőkre.

A legfontosabb makrogazdasági és költségvetési előrejelzések összehasonlítása

		2004	2005	2006	2007	2008
Reál GDP (változás %-ban)	SP 2004.	1,2	2,1	2,2	2,3	2,3
	COM 2004. október	1,3	1,8	1,8	—	—
	SP 2003.	1,9	2,2	2,5	2,6	—
HICP-infláció (%)	SP 2004. ⁽¹⁾	2,2	1,6	1,5	1,4	1,4
	COM 2004. október	2,3	2,3	2,0	—	—
	SP 2003.	1,8	1,5	1,4	1,4	—
Általános költségvetési egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2004.	-2,9	-2,7	-2,0	-1,4	-0,9
	COM 2004. október	-3,0	-3,0	-3,6	—	—
	SP 2003.	-2,2	-1,5	-0,7	0,0	—
Elsődleges egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2004.	2,4	2,4	3,3	4,0	4,7
	COM 2004. október	2,0	2,1	1,5	—	—
	SP 2003.	2,9	3,5	4,4	5,1	—
Ciklikusan kiigazított egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2004. ⁽²⁾	-2,1	-2,1	-1,6	-1,2	-1,0
	COM 2004. október	-2,4	-2,6	-3,4	—	—
	SP 2003. ⁽²⁾	-1,6	-1,0	-0,4	0,1	—
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	SP 2004.	106,0	104,1	101,9	99,2	98,0
	COM 2004. október	106,0	104,6	104,4	—	—
	SP 2003.	105,0	103,0	100,9	98,6	—

Megjegyzés:

(1) 2005-től tervezett infláció.

(2) A Bizottság szolgálatainak számításai a programban lévő információk alapján.

Forrás:

Stabilitási program (SP); a Bizottság szolgálatainak 2004 őszén készített gazdasági előrejelzései (COM); a Bizottság szolgálatainak számításai.